

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Wojewody Lubuskiego

NK-I.4131.52.2023

z dnia 2 maja 2023 r.

Rada Gminy Przytoczna

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr LV.337.2023 Rady Gminy Przytoczna z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania i zwrotu wydatków na pomoc w formie posiłków i pomocy w naturze w formie żywności oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z tych zwrotów, jak również w sprawie trybu ich pobierania, w części dotyczącej § 8.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 30 marca 2023 Rada Gminy Przytoczna podjęła uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania i zwrotu wydatków na pomoc w formie posiłków i pomocy w naturze w formie żywności oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z tych zwrotów, jak również w sprawie trybu ich pobierania.

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 5 kwietnia 2023 r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, iż uchwała w części jest niezgodna z prawem tj. z art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.).

Podstawą prawną podjęcia badanej uchwały jest art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z tym przepisem rada gminy jest upoważniona do określenia w drodze uchwały zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych. Wyznaczony zakres delegacji ustawowej determinuje obszar powierzony do uregulowania aktem organu stanowiącego gminy. Wykroczenie poza ten zakres należy traktować jako istotne naruszenie normy kompetencyjnej. Tymczasem w § 8 uchwały Rada Gminy uregulowała także zagadnienie odstąpienia od żądania zwrotu kosztów udzielonego świadczenia w części lub w całości. W przepisie tym Rada postanowiła, że: W przypadkach szczególnych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na świadczenie w postaci posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci żywności, w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na wniosek osoby zainteresowanej lub pracownika socjalnego może odstąpić od żądania zwrotu kosztów udzielonego świadczenia w części lub w całości. Odstąpienia od żądania zwrotu wydatków na świadczenia w zakresie dożywiania dokonuje się w szczególności ze względu na: 1) konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub placówce opiekuńczo-wychowawczej i leczniczo-rehabilitacyjnej, 2) korzystanie z odpłatnych usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, 3) korzystanie z posiłku przez troje i więcej

dzieci z tej samej rodziny, 4) zdarzenie losowe, 5) ponoszenie wysokich wydatków związanych z leczeniem i/lub rehabilitacją (np. wydatki na zakup leków, art. sanitarnych i higienicznych, stosowanie specjalistycznej diety), 6) ponoszenie kosztów związanych z dodatkowymi płatnymi usługami leczniczymi lub opiekuńczymi, 7) wiek powyżej 80 lat.

W ocenie organu nadzoru przywołana regulacja wykracza poza przyznaną radzie gminy delegację ustawową i stanowi istotne naruszenie art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ustawodawca we wskazanym przepisie nie upoważnił bowiem rady gminy do uregulowania kwestii związanych z odstąpieniem od żądania zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej. Literalna analiza normy kompetencyjnej z art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej prowadzi do wniosku, że zwrot wydatków jest odmienną instytucją aniżeli odstąpienie od żądania zwrotu wydatków. Ustawodawca wyraźnie je odróżnia, czemu dał wyraz wprowadzając odrębne regulacje - art. 96 ust. 4 oraz art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z tym ostatnim przepisem: "W przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty". W związku z tym instytucji tych nie można utożsamiać gdyż w świetle regulacji o pomocy społecznej są odmiennie traktowane przez ustawodawcę. Wolą ustawodawcy było powierzenie radzie gminy określonych kwestii do uregulowania w formie aktu prawa miejscowego. Jednocześnie przewidując potrzebę stosowania instytucji odstąpienia od zwrotu wydatków za udzielone świadczenie z pomocy społecznej, jako jednej z kilku możliwych, ustawodawca samodzielnie określił mechanizm jej stosowania. Ustawodawca uznał tym samym, że przyjęty przez niego model będzie aktualny w każdej społeczności lokalnej.

Mając na uwadze powyższe na uwadze organ nadzoru stwierdza nieważność § 8 uchwały Nr LV.337.2023 Rady Gminy Przytoczna jako przekraczającego zakres normy kompetencyjnej z art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego. Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Paweł Witt

Dyrektor

Wydziału Nadzoru i Kontroli